

ĐẶC ĐIỂM THÀNH THỰC SINH DỤC CỦA CÁ NGÂN (*Atule mate* Cuvier, 1833) PHÂN BỐ Ở VÙNG BIỂN SÓC TRĂNG - BẠC LIÊU

MATURATIONAL CHARACTERISTICS OF YELLOWTAIL SCAD (*Atule mate*)

DISTRIBUTED IN THE SOC TRANG-BAC LIEU COASTAL AREAS

Mai Việt Văn*, Võ Xuân Minh Trí và Trần Đắc Định

Khoa Thủy Sản, Trường Đại học Cần Thơ, Việt Nam.

Email: mvvan@ctu.edu.vn

ABSTRACT

A study on "Maturation characteristics of Yellowtail Scad (*Atule mate*) distributed in the Soc Trang-Bac Lieu coastal areas" was conducted from January to December, 2012. Results of the study showed that the condition factors (CF) of fish ranged from 0.0065 to 0.0097 with the highest CF was observed from June to October and those of lowest in November. Highest values of the gonad somatic index (GSI) of the fish was observed in August and while the lowest one in March. The highest percentages of the fish those possessing stage IV gonads found from June to October. Based on CF and GSI, spawning season of Yellowtail Scad may occur from June to October. The absolute fecundity of Yellowtail Scad ranged from 16,397 to 236,747 eggs and the relative fecundity from 165 to 842 eggs/g of female fish, in which the body weight of female fish ranged from 98.30 to 284.87 g/individual.

Keywords: Maturation characteristics, *Atule mate*, Spawning season, Fecundity

GIỚI THIỆU

Cá ngán là loài cá thuộc họ cá Khế (Carangidae), cá phân bố và sinh trưởng ở những vùng biển gần bờ, ăn chủ yếu là động vật giáp xác nhỏ và ấu trùng cá. Đây là một trong những loài thuộc nhóm cá nổi nhỏ, chiếm ưu thế trong sản lượng khai thác ở vùng biển Việt nam (Nguyễn Việt Nghĩa, 2007). Tính ăn của cá Ngán thay đổi tùy theo giai đoạn sinh trưởng trong vòng đời của chúng, khi cá ở giai đoạn kích cỡ chiều dài 91-150 mm thì ăn giáp xác là chủ yếu, khi cá trưởng thành (>151 mm) thì cá ăn cá con (Kingston *et al.*, 1999). Theo Somsak và Purwito (1986), cá Ngán phân bố ở Vịnh Thái Lan có mùa vụ sinh sản bắt đầu từ tháng Ba đến tháng Tư. Trong khi, cá Ngán phân bố ở vùng biển Terengganu (Malaysia) thì sinh sản bắt đầu từ tháng Mười và kéo dài đến tháng Giêng hoặc tháng Hai năm sau (Trần Đắc Định và *ctv.*, 2002). Theo kết quả nghiên cứu của Clarke (1996), sức sinh sản tuyệt đối của cá Ngán thay đổi từ 63.000 đến 161.000 trứng, và sức sinh sản tương đối là 171 trứng/g cá cái. Ở Việt Nam, các công trình nghiên cứu về đặc điểm sinh học và sinh sản của cá Ngán còn rất hạn chế. Hiện nay, cường lực khai thác tại vùng biển từ Sóc Trăng đến Bạc Liêu ngày càng tăng với tốc độ nhanh, để đảm bảo nguồn lợi cá ven bờ và khả năng khai thác bền vững, điều cần quan tâm là cấu trúc thành phần loài, đặc điểm sinh học và sinh sản của cá và khả năng duy trì đàn cá bổ sung. Xuất phát từ nhu cầu thực tế trên, đề tài nghiên cứu "Đặc điểm thành thực sinh dục của cá Ngán (*Atule mate*) phân bố ở vùng biển Sóc Trăng-Bạc Liêu" đã được thực hiện. Mục tiêu của đề tài nhằm cung cấp cơ sở khoa học cho việc nghiên cứu, từng bước hoàn thiện quy trình sản xuất giống nhân tạo phục vụ cho công tác phát triển đối tượng nuôi ven biển tỉnh Sóc Trăng, Bạc Liêu nói riêng và vùng Đồng bằng Sông Cửu long nói chung.